

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Jáhenství jako spojení manželství a pastorační práce

Autor práce: Martin FUJDL

Vedoucí práce: Mgr. Michal OPATRŇY, Dr. theol.

Oponent: Mgr. Ing. Zdeněk DEMEL, Th.D.

Formální stránka:

Práce má 93 stran textu, seznam literatury čítající celkem 12 položek (z toho 2 periodika), seznam zkratk a seznam příloh, které jsou uvedeny na přiloženém CD a tvoří je přepis rozhovorů vedených s respondenty. Seznam literatury není bohužel řazen abecedně. Dále lze vytknout, že diplomant nazývá „Lumen gentium“ z II. vatikánského koncilu dokumentem, je to však konstituce (s. 10). Pokud jde o poznámky pod čarou, těm by v teoretické části (do pozn. č. 30) prospělo, kdyby po prvním uveřejnění byly uváděny ve zkrácené formě. Při citacích v citaci diplomant nerozlišuje uvozovky. V práci se občas vyskytují pravopisné chyby. Jinak je její úprava a jazyková stránka dobrá.

Obsahová stránka:

Diplomant si za téma své práce zvolil vztah manželství a pastorační práce trvalých ženatých jáhnů. V stručné teoretické části nejprve charakterizuje základní pojmy, s kterými jeho práce souvisí. Jsou to: manželství, jáhenství a pastorační práce jáhnů. Zde se opírá především o dokumenty církve. Dále popisuje vztah mezi jáhenstvím a manželstvím, a specifická nebezpečí tohoto spojení, jak jsou reflektovány v odborné teologické literatuře.

Druhá část práce představuje autorův výzkum stanovené tematiky. Jako metodu zvolil kvalitativní rozhovor. Jako cíl si stanovil zjistit a popsat, jak v praxi vypadá spojení jáhenské služby s manželstvím, a to jak z pohledu samotných jáhnů, tak jejich manželek. Jeho výběr respondentů vedl nakonec ke vzorku 9 jáhnů a jejich manželek z arcidiecéze pražské a z diecézí českobudějovické a královéhradecké.

Otázky kladené jáhnům se týkaly tří okruhů: 1. Jak vnímají poslání jáhna ve svém konkrétním případě? 2. Jak posuzují vztah své pastorační práce a manželství/rodiny. Konkrétně odpovídali na otázky: „V čem si myslíte, že je Vaše pastorační práce přínosem pro manželství/rodinu?“ „V čem je naopak manželství/rodina přínosem pro Vaši pastorační práci?“ „V čem je Vaše pastorační práce komplikací pro manželství/rodinu?“ „V čem je manželství/rodina komplikací pro Vaši pastorační práci?“ 3. Tento okruh zahrnoval otázky statistické povahy: věk, vzdělání, délku trvání manželství, délku výkonu jáhenské služby a příp. zda má ještě jiné povolání kromě jáhenského.

Otázky položené manželkám jáhnů zahrnovaly dva okruhy: 1. Vztah mezi pastorační prací manžela a jejich manželstvím, resp. rodinou. 2. Věk, vzdělání, zaměstnání, počet dětí.

V následující části práce (kap. 4), diplomant uvádí příklady odpovědí na položené otázky a komentuje je. Nejprve uvádí odpovědi jáhnů a pak jejich manželek.

V 5. kapitole diplomant podává jednak shrnutí a jednak zhodnocení poznatků získaných výzkumem. Dochází k závěru, že jak v očích jáhnů, tak i v pohledu jejich manželek znamená jáhenství přínos pro manželství a rodinu. Jáhenství jako svátost posvěcuje i manželský vztah a rodinu, a pastorační práce jáhnů často vede k většímu zapojení manželky a rodiny do služby v církvi. Na druhé straně jak jáhni, tak jejich manželky konstatují, že manželský a rodinný život je v některých oblastech pastorace pro jáhna přínosem ve srovnání s celibátním kněžstvím. Jáhenství tak představuje jakýsi most mezi církví a světem laiků. Uvedené pozitivní skutečnosti samozřejmě platí za předpokladu, že na první místo je postaveno svátostné manželství a rodina, a teprve potom jáhenství. Že tyto předpoklady nemusí být vždy splněny a že zde existují specifická nebezpečí, na to diplomant též

upozornuje. Jáhen se totiž může zcela nechat pohltit pastorační prací, takže se u něj může dostat do krize identita manžela a otce. V této souvislosti dělí diplomant na základě provedeného výzkumu jáhny do tří skupin. Do té první řadí ty, kteří zastávají názor, že je třeba se nejprve věnovat rodině a teprve až děti dospějí, přijmout jáhenské svěcení a vykonávat jáhenskou službu. Do druhé skupiny patří ti, kteří kladli na první místo jáhenské poslání na úkor rodiny. Třetí skupinu tvoří většina z oslovených jáhnů. To jsou ti, co zvládali jak pastorační práci, tak i péči o rodinu. Ti ovšem kladli rodinu na první místo.

Šestou kapitolu předložené práce nazval diplomant „závěr“, což ovšem neodpovídá skutečnosti. Čtenář by zde očekával ještě hutnější shrnutí všeho toho, co již uvedl v předchozí kapitole, tedy zda se mu podařilo dosáhnout vytčeného cíle a vyjádřit stručně k čemu výzkumem dospěl. Namísto toho zde diplomant mj. zmiňuje otázku, zda ženatý jáhen lépe rozumí světu žen než celibátní kněz, přitom tuto otázku při výzkumu jáhnům nepoložil. Takto formulovaný závěr má spíše povahu jakéhosi povinného appendixu, který však čtenáři neumožňuje získat rychle přehled o výsledcích práce. To je asi největší nedostatek této jinak velmi poctivé a přínosné práce.

Závěr:

I přes uvedené nedostatky považuji práci za celkem zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

V Českých Budějovicích 22.05.2009.

Zdeněk Šimůl